

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Matin van Veldhuizen
Titel	Jane
Jaar	1983
Uitvoering	Matin van Veldhuizen

Copyright (C) 1983 by Matin van Veldhuizen

MATIN VAN VELDHUIZEN

JANE

de rol van jane bowles wordt gespeeld door drie actrices. deze drie actrices spelen ieder een vaste dubbelrol

jane 1 moeder

jane 2 echtgenoot paul bowles

jane 3 vriendin helvetia en vriendin cherifa

toneelbeeld

een linkerzijwand staat haaks op een achterwand. er is gangruimte uitgespaard voor opkomsten en afgangen

middenachter: een spaghettistoel 'rug zaal' vlak tegen de achterwand

linksvoor: een zitje, twee stoelen bij een lage tafel. op de tafel een casetterecorder en wat spullen

rechtsvoor: een thonetbank (tuinbank)

achterdoek: een nageschilderde foto

van een scène uit de toneelvoorstelling van bowles' toneelstuk 'in the summerhouse'

te horen is: een amerikaans sprekende jane bowles. zij vertelt anekdotes

muziek van paul bowles

de drie janes komen op

jane 1 gaat in de spaghettistoel zitten

jane 2 gaat in de stoel linksvooraan bij het zitje zitten

en jane 3 gaat op de bank liggen lezen

jane 1 staat op

loopt naar jane 3

halverwege die loop steekt jane 2 haar been uit

jane 1 wat is er met je been jane

jane 2 *laat het been weer zakken* o, dat is niets

jane 1 o

loopt door naar jane 3

moeder zit je weer in het tuinhuis jane

jane 3 ja

moeder *pakt haar boek* de e van elsie

als ik het wel zie

altijd weer die elsie dinsmore

gooi dat rotboek toch eens weg

daar ben je toch veel te oud voor

tegen het publiek de gotspe

een kinderboek dat naar zonde ruikt

dat is al de honderdste keer

dat ze dat leest

jane 3 veertiende

moeder *vermoeid* veertiende

als ik in geweld zou geloven

zou ik dat tuinhuis nog eens platbranden

jane 3 mag ik twee gebakken eieren

met verbrande randjes

moeder wat heb jij toch

er schuilt iets gevaarlijks in jou

ik ben altijd bang geweest

jane 3 ik wil weg

moeder het schijnt je niet erg te interesseren

wat ik je te zeggen heb

jane 3 de rozen beginnen heerlijk te ruiken

moeder jij drijft de spot met je moeder

jane 3 dat zou ik nooit doen

zelfs op zonnige dagen lijkt deze tuin donker

een plek waar ik geen lucht meer krijg

ik wil weg

moeder *tegen publiek*

mijn dochter is erg gesteld op haar vrijheid

daarom hebben wij een systeempje bedacht

ik blijf vlakbij haar

maar niet op dezelfde plek

ik ben een beetje het nerveuze type

mijn dochter heeft zulke sterke gevoelens

dat ze in staat is zichzelf uit te putten

ik moet bij haar in de buurt zijn

voor het geval dat ze instort

jane 3 stort in

moeder jane... je been

jane 3 ik heet sydney

moeder *tegen publiek*

ze wil dat ik haar sidney noem

zo heette haar vader

die helaas veel te vroeg van ons is heengegaan
tegen jane 3 jane kindje
als jij hier weg zou gaan
zou ik je verschrikkelijk missen
ik zou niemand meer hebben om voor te zorgen
heb ik niet altijd alles voor je gedaan
jane 3 je gaf me een gouvernante die ik haatte
moeder ik wil alleen maar dat jij gelukkig wordt
dat is het enige waar ik voor leef
als jij maar gelukkig wordt
jane 3 le bonheur le bonheur
what an angel a happy moment is
moeder my million dollar baby
tegen publiek jane is een heel bijzonder meisje
ze is joods
streng tegen jane 3 vergeet niet dat je joods bent
jane 2 oi
jane 3 au
valt op de grond
moeder *tegen jane 2* ja wat nu weer
jane 2 *tegelijk* ja wat nu weer
moeder *gaat op de bank zitten* jane lieve schat
je wordt echt gauw weer beter
aan tb gaat bijna niemand meer dood tegenwoordig
zeker in zwitserland niet
en engel
het is alleen maar tb in de knie
jane 3 maakt spastische gebaren
je vader zou gezegd hebben
stop dramatizing your problems janie

het is maar voor een jaartje
bovendien is het goed voor je frans
jane 3 *gaat naast haar moeder staan*
tegen publiek mijn moeder is een beetje
het nerveuze type
ze wil altijd bij me in de buurt zijn
om te kijken of alles wel goed gaat
ze blijft vlakbij
ik ga naar zwitserland
zij naar parijs
in de ritz zitten
jane 1 terug naar spaghetstoesel

jane 2 speelt kort de rol van zwitserse leraar
jane 3 en de leraar lopen naar elkaar toe
de leraar draagt een stapeltje boeken
ze botsen
de boeken vallen
leraar ça va jeanne
qu'est-ce que tu fais
jane 3 je lis comme vous voyez
leraar qu'est-ce que tu lis
jane 3 les livres que vous m'avez données
gide
proust
de vilmorin
célina
et montherlant bien sûr
leraar cela me fait de grand plaisir

jane 3 oui

men kan zo'n vreugde beleven
aan het doen van een plezier aan iemand

leraar dat men de lust zou krijgen

hem ervoor te bedanken

leraar en jane 3

comme monsieur montherlant dit

jane 3 hélas il faut que je retourne en amérique je pars ce soir en bateau

leraar oh là là un voyage au bout de la nuit

jane 3 oui c'est ça

au revoir et merci bien de

...de tout

jane 3 leunt scheef tegen de bank

als op een boot

jane 1 en 2 zitten ook een ogenblik scheef op hun stoel

jane 1 *tegen jane 3* i see you are reading céline

jane 3 yes

he is one of the greatest writers in the world

jane 1 loopt naar jane 3

jane 1 *tegen jane 3* céline c'est moi

jane 3 you're kidding

jane 1 *loopt scheldend weg*

merde, putain le con

ça ne va pas comme ça

le centre de pompidou

jane 1 gaat weer zitten

begint opnieuw tegen jane 3

jane 1 ik zie dat u céline leest

jane 3 ja

hij is één van de grootste schrijvers ter wereld

jane 1 céline dat ben ik

jane 3 ga weg

wie was die idioot dan van daarnet

jane 1 poh

een idioot

jane 3 dus u bent céline

jane 1 ja céline

jane 3 ik ben jane auer

jane 1 jane wie

jane 3 jane auer

jane 1 i see

jane 3 heeft u een notitieboekje bij u

jane 1 nee

jane 3 een potlood misschien

jane 1 ah

u schrijft ook

jane 3 *uiterst verlegen* nee

nou eh

nee

eh ja

nee

jane 3 *tegen jane 2* wat ben je aan het doen jane

jane 2 ik schrijf

jane 3 maar

je doet helemaal niets

jane 2 zet de onderkant van het glas op haar oog

jane 3 zoek je inspiratie

jane 2 ken je dat verhaal van die...

improviseert een verhaal

jane 3 onderbreekt haar

jane 3 waarom schrijf je dat niet op

jane 2 *pakt een sigaret* heb je een vuurtje

jane 3 nee

jane 2 nou dan rook ik hem zo wel op

moeder dat jij niet gewoon trouwt

met een beetje leuke joodse fatsoenlijke jongen

in plaats van rond te hangen

in die kroegen

met die meiden

de hele tijd

als jij zo doorgaat...

staat op

ziet de andere janes tegen het doek staan

ze staan als de foto op het affiche

jane 1 imiteert deze houding

zegt nog in haar loop:

dan eindig je nog eens in het armenhuis

half tot andere janes, half tot publiek

jane 1 ze hebben hier zulke kleine kippetjes

jane 2 ja

maar ze kosten ook niet zo veel

jane 1 weet ik

jane 2 misschien is het wel stom

om kip te willen eten

voor die prijs

jane 1 anderen doen het ook

ze zijn er dol op

jane 2 die dansen en flirten alleen maar

daarom komen ze hier

om te dansen

en om te flirten

jane 3 volgens mij

bestellen de meeste jongens chickendiners meer voor de show

dan om ze te eten

als jongens alleen zouden zijn

zouden ze zich volproppen met hamburgers

en zich volgieten met drank

jane 2 sommigen doen dat ook

zelfs als ze wel een meisje hebben

maar geen geld

en er zijn jongens

die het geen moer interesseert

om stoer te doen

jane 3 die hoeven geen indruk te maken

op een meisje

jane 2 sommigen houden niet eens van meisjes

jane 3 dat zijn homo's

die komen hier ook

jane 1 wat bestellen die

jane 2 die kan het helemaal niets schelen

ze gaan niet eens zitten

jane 3 die bestellen ook geen chickendinners denk ik

ze nemen gewoon een whiskey aan de bar

jane 1 het kan ze niet zoveel schelen hè

ze zijn een soort van zonder-meisjes-jongens mensen vinden hen vreemd

jane 2 er is van alles in deze wereld

van alles onder de zon

jane 3 maar je kunt je toch niet

je hele leven druk maken

over andere mensen

jane 2 er zijn mensen die dat doen

ze maken zich zorgen

over de menselijkheid

jane 3 ik maak me zorgen

over de werkelijkheid

jane 2 hoe bedoel je

jane 3 alles wat dichtbij me staat

wat echt is

jane 1 het zijn echt hele kleine kippetjes hè

ze zijn nog kleiner dan de vorige keer

jane 3 dan neem je er toch twee

jane 2 en kunnen we dan ophouden

met dat gezeur over die kippetjes

jane 1 loopt beledigd weg

bedenkt zich

vraagt jane 3 ten dans

ze rennen naar een stoel

jane 1 komt bij jane 3 op schoot terecht

tot publiek ik tel tot tien

als je dan niet zegt dat je lesbisch bent

dan rot je maar weer op

telt

slaat cijfers over

tot 9

jane 3 *tegen jane 1* is she for real

jane 1 *tegen jane 3* are you for real

jane 2 zet tape aan

anekdote over orale seks

jane 2 *tegen een pilaar leunend* ik herinner me:

het is tegen de avond

de keuken ligt niet aan de kant

van de ondergaande zon

zoals de kamer waar we net gezeten hadden:

het is donker in de keuken

de lampen zijn nog niet aan

het duurt een poosje

voordat mijn ogen

aan de duisternis gewend zijn

dan zie ik mijn oom

in de hoek bij het fornuis

ik zoek en zoek de hele keuken af

naar een vrouw

ik denk dat de duisternis

de vrouw voor mij verborgen houdt

maar hoe goed ik ook kijk

ik kan haar niet ontdekken

nooit eerder

heb ik een man alleen in de keuken gezien

het geeft me een grappig gevoel

waar is de vrouw
vraag ik mijn oom
waar is de vrouw
hij draait zich om
en loopt op me af
welke vrouw kind
de vrouw
de vrouw voor deze keuken
er is geen vrouw voor deze keuken zegt hij
en streelt mijn haar
wie maakt het eten dan
ik
ik maak het eten
ik kook de aardappelen
braad het vlees
bak het brood
bak cake
het klinkt niet ongelukkig
maar mijn hart krimpt ineen
als hij dat zegt
dan gaat hij naar een hok
een hok buiten de keuken
de provisiekamer
hij komt terug met twee kolen
in iedere hand één
deze heb ik zelf geplant
hij legt ze naast elkaar op tafel
ik kook ze met ham
of stoof ze
ze zijn pas geleden geplukt

hij drukt een kool tegen mijn wang
lekker fris hè
lekker fris hè
ik kan niet antwoorden
ik ben bang
ik heb (het) met hem te doen
hij luistert
ik herinner me
hoe hij luistert en wacht
tot ik iets over die kolen zal zeggen
jane 2 maar ik kan het niet
ik zal maar wat licht maken
zegt hij dan
nu wil ik wegrennen
maar ook dat kan ik niet
ik kan mijn benen niet meer bewegen
ik kan niet meer praten
de lamp
de lamp is
een grote rode bol
met bloemen erop geschilderd
ik staar naar die bloemen
ze zijn roze
met lange smalle bloembladeren
dan kijk ik op naar mijn oom
in dit licht
nu kan ik zijn baard zien
en zijn donkere ogen
hij is groot
en stevig

donker haar

donker als zijn ogen

de liefste ogen die ik ooit gezien heb

jane 2 gaat weer bij het tafeltje zitten

jane 3 gooit jane 1 van haar schoot

en loopt naar jane 2

jane 2 heeft inmiddels een colbert aangetrokken en is getransformeerd tot paul bowles

jane 3 pakt een sigaret van tafel

paul jij bent jane auer

jane 3 jij bent paul bowles

componist

paul je hebt aardige ogen

een schaamteloze neus

je hebt iets van een straatjongen

nou nee

meer iets van een op zijn hoede zijnde krantenjongen

zoals je ze ziet op 3rd avenue

een te korte broek

maar wel weten dat het leven grillig is

jane 3 jij bent mysterieus en eng

je bent mijn vijand

faux sorti

wat ruik je lekker

paul dat is chanel 5, rubenstein, amour amour van patou, shocking van schiapperelli en

je reviens van worth

jane 3 en waar smeer je wat

paul het is een mixture
ik mix mijn parfums zelf
geur vind ik heel belangrijk
je volgt een geur
je maakt geen keus...
jane 3 maar volgt je schaamteloze neus
heb jij wel een gelukkige jeugd gehad
paul ik was zes weken oud
toen mijn vader mij in de vrieskou
op de vensterbank legde
jane 3 l'innocente
ik was twaalf
toen ik van een paard viel
laten we op de toekomst drinken
tot we er dood bij neervallen
paul graag een andere keer
jane 3 wanneer
paul als ik terugkom
ik ga morgen naar mexico
jane 3 mexico
leuk
dan ga ik mee

moeder *naar jane 3*
dacht jij niet
dat als mijn dochter naar mexico gaat
met een man
dat haar moeder

die man dan zou moeten ontmoeten
paul trouwen is niet goed
tenzij de partners elkaar vrij laten

jane 3 slaat armen om pauls hals

trouwde paul vandaag
morgen met hem naar panama
en zijn twee hutkoffers
zevenentwintig koffers
een typemachine
en een pick-up

moeder jullie logeren toch wel in de ritz

jane 3 schudt ja

paul nee

moeder haalt een ansichtkaart uit haar zak

leest

lieve moeder

helaas heeft onze papagaai bupple

paul bijt in de hand van jane 3

moeder kijkt verstoord op

jane 3 back in your cage bupple

paul rop

moeder

lieve moeder

helaas heeft onze papagaai bupple

paul bijt weer in de hand van jane 3

jane 3 back in your cage bupple

paul rop

moeder leest de tekst van de kaart verstoord uit

moeder

dat mooie lorgnet van jou opgegeten
een tube tandpasta
en een russisch boek 'i love'
jane

paul *tegen jane 3*

jane je moet mee de straat op
panama is echt een gekkenhuis
de straten zijn vol hoeren, matrozen, soldaten ze willen allemaal met je
praten

kom mee

kijkt op

jane 3 is verdwenen

maar staat verderop

en maakt heftige gebaren met haar armen

angstig

paul loopt naar jane

jane waar ben je geweest waar zijn je schoenen

jane 3 maakt heftige gebaren met haar armen

angstig

jane 3 beetje rondgelopen in de havens

paul waarom

jane 3 omdat ik daar niet wou zijn

ik ben er doodsbang

paul waarom ben je er dan heen gegaan

jane 3 dat moet je mij niet vragen

jij zou moeten weten waarom

als ik niet gegaan was

had ik morgen
mijn gezicht niet kunnen verdragen
in de spiegel
want dat was het enige waar ik bang voor was
stilte

jane bestudeert paul

jane 3 ga eens zitten

paul hè

jane 3 ga eens zitten

ze gaan beiden bij het tafeltje zitten

jane kijkt naar paul

schrijft iets op

paul wat schrijf je daar

laat eens lezen

jane 3 twijfelt

geeft uiteindelijk de tekst aan paul

paul leest

paul die mister copperfield dat ben ik hè

jane 3 o ja

paul zo ben ik niet

jane 3 nee

*jane 1 die de andere janes al geruime tijd heeft gade geslagen mengt zich nu in
het gesprek*

jane 1 *tegen paul*

mister copperfield?

mister copperfield

loopt richting paul

paul ja mrs copperfield

mrs copperfield je moet nu toch wel toegeven

dat het land veel mooier is dan de zee

niet alleen dat ik bang ben op zee

het is vervelend

steeds hetzelfde

mr copperfield je moet mee de straat op

panama is echt een gekkenhuis

de straten zijn vol hoeren, matrozen, soldaten ze willen allemaal met je

praten

kom mee

mrs copperfield *moe - verveeld*

krijg jij ook al zo'n last van de hitte

ik wel

mr copperfield in godsnaam kijk eens naar de omgeving

kijkt naar jane 3

ik voel hier niets voor

souffleert indringend fluisterend

ik voel er niets voor

veel geld uit te geven voor de luxe van dit hotel

mrs copperfield kijkt mr copperfield smekend aan

mr copperfield ik voel er niets voor

veel geld uit te geven

voor de luxe van dit hotel...

kijkt streng naar jane 3

waar ik hooguit één week van kan genieten

ik vind het leuker mijn geld te besteden

aan dingen waar je je hele leven wat aan hebt

mrs copperfield het is voor mij zo belangrijk in wat voor kamer ik slaap

mr copperfield liefste

een kamer is alleen maar om in te slapen

en je om te kleden

als het rustig is

en het bed is goed

wat wil je dan nog meer
ben je het niet met me eens
mrs copperfield je weet heel goed
dat ik het niet met je eens ben
mr copperfield ben je moe
mrs copperfield nee
ik ben niet moe
ik ben ongelukkig
mr copperfield alweer
waarom toch
mrs copperfield ik weet het niet
ik voel me verloren
weg van alles
ik ben bang
mr copperfield voor wat dan
mrs copperfield ik weet het niet
alles is hier zo vreemd
zo anders
mr copperfield ja jesus
het is hier panama
als jij vervelend gaat doen
gaan we naar het ritzhotel
maar ik zal er ongelukkig zijn
dat kan ik je verzekeren
het zal er behoorlijk saai zijn
mrs copperfield per slot van rekening
is het mijn geld
ik betaal het grootste gedeelte van deze reis
mr copperfield wacht even
komt naar mrs copperfield toe

streng laat me even de koffers tellen
mrs copperfield voor mijn part
zou de hele rotzooi
op de bodem van de zee mogen liggen
mr copperfield waar is mijn typemachine
mrs copperfield *dreint* ik wil naar the ritz
mr copperfield waar is mijn typemachine
mrs copperfield ik wil naar hotel
ritz hotel
mr copperfield maakt het jou dan zoveel uit of je een eigen bad hebt
mrs copperfield nee dat is het niet
het is geen kwestie van comfort
het is veel meer dan dat
mr copperfield idioot
mrs copperfield kijkt verontrust om zich heen
mrs copperfield *fluistert zeer hard*
iedereen kan hier elk moment
de kamer binnendringen
mr copperfield ik denk dat het zou kunnen
maar ik denk niet dat ze het zullen doen
denk je

jane 3 dringt binnen
jane 1 gaat op de bank liggen dromen
jane 2 trekt het colbert uit
en gaat middenachter op het toneel staan
jane 3 ik herinner me een droom
ik herinner me een droom
die heel vaak terugkwam

jane 1 blaft als hond

bijt naar jane 3

jane 3 valt vlakbij de voeten van jane 2

ik werd een heuvel opgejaagd door een hond een hot dog

boven op de heuvel stonden een paar pijnbomen

en een mannequin

van ongeveer 2.44 meter lang

jane 3 staat op

nadert jane 2

beweegt haar ledematen

betast haar lichaam

het lijkt een dans

ik naderde de mannequin

en ontdekte dat ze gemodelleerd was uit vlees

maar levenloos

haar jurk was van zwart fluweel

en liep naar de onderkant heel nauw toe

ik sloeg een arm van de mannequin

stevig om mijn middel

ik verbaasde me over de dikte van de arm

en vond het erg prettig

de andere arm duwde ik

vanuit de elleboog omhoog

met mijn vrije hand

toen begon de mannequin

heen en weer te zwaaien

ik klemde mij nog steviger aan haar vast

en samen vielen we om

we rolden een eindje naar beneden

tot aan een paadje

daar bleven we liggen

roerloos
opgesloten in elkaars armen
ik hou het meest van dit gedeelte van de droom
de hele weg naar beneden
terwijl we vielen
over gebroken flessen en steentjes
werkte de mannequin als een stootkussen
dat gaf mij een heel speciale voldoening
jane 2 en jane 3 rollen uit elkaar

jane 3 gaat bij de tafel zitten

jane 2 bij jane 1 op de bank

zij kijken naar jane 3 (helvetia perkins)

jane 2 tegen jane 1

zie je die vrouw daar

jane 1 nou

jane 2 dat is helvetia perkins

jane 1 hel... vetia perkins

ze is niet echt mooi meer

maar in haar gezicht

zijn sporen van schoonheid

die me meer opwinden dan wat dan ook

wie heeft nooit een ouder iemand liefgehad grote god

ik ga haar leven veranderen

loopt naar helvetia

helvetia friemelt aan de kaart van mexico

jane 1 wat is jouw taak in het leven

heb je een beschermengel

een beschermengel komt als je jong bent

en geeft je dispensatie van het leven
de mijne is geld
leuke bar hè
iedereen komt hier
ga je met me mee
ik ben echt helemaal jouw type
we zullen het fantastisch hebben samen
helvetia friemelt weer aan de kaart van mexico

jane 1 toeristen zijn over het algemeen menselijke wezens
die dusdanig overtuigd zijn van het belang
van hun eigen manier van leven
dat ze de prachtigste plaatsen kunnen bezoeken
zonder iets anders
dan een visuele reactie te ondervinden
de meer geharde toerist echter
vindt vaak dat de ene plaats
op de andere lijkt
jane 1 kijkt naar helvetia
die haar negeert
je moet zeggen dat je met me meegaat
helvetia loopt weg
jane 1 gaat voor haar staan
vergeet gewoon
wat je van plan was te gaan doen
ze kijken elkaar aan
omhelzing

jane 1 wenkt jane 2 van de bank af te gaan
jane 2 gaat onder de bank liggen

jane 1 en helvetia op de bank

helvetia jane

ik hoop wel dat je aan onze melk hebt gedacht

jane 1 helvetia

ik dacht van niet

helvetia wat heb je nu weer

jane 1 de pest aan de wereld

leven

lijden

dat soort dingen

daar moet ik altijd aan denken

helvetia dat is abnormaal

jij hebt geen idee van huiselijkheid

hoe het gezellig te maken

dat kan zo bevredigend zijn

jane 1 mijn hart is te groot

voor huiselijke gezelligheid

helvetia ik ben er achter gekomen

dat het innerlijk van de mens

niet zo bijster interessant is

je kunt behoorlijk wat ontevredenheid

teweeg brengen

met een groot hart

en heel wat harmonie

met een kleintje

ik heb een klein hart

jane 1 zingt tegen het hart van helvetia

ik wou dat je hart een kast was

met een deurtje

en dat ik kon kijken

in het interieurtje
mij gaat het door merg en been
als je zegt dat je hart klein is
toch hou je van me
of niet

helvetia ik was toch je zusje
of niet

jane 1 o ja zusterliefde
één van de pijlers van onze maatschappij

helvetia zo kan het wel weer
ik ken er nog een paar

jane 1 misschien is het wel gemeen
om liefde te willen persen uit een klein hartje misschien is het wel een zonde
misschien had god iets heel anders voor
met kleine hartjes

helvetia best mogelijk

jane 1 al heb je een klein hart
toch zou ik graag samen
alleen met jou

op de wereld willen zijn
dan zou ik ook nooit meer het gevoel hebben dat ik iets zou moeten met al
die anderen

helvetia ik wou dat ik jou
mijn gave om tevreden te zijn
zou kunnen geven
als een pakje
het zou zo heerlijk zijn
als jij zo was als ik
dan zouden we iedere dag
samen melk kunnen drinken

jane 1 dat zou nooit gebeuren

helvetia het gebeurt in miljoenen huizen

zeven dagen per week

mijn type is in de meerderheid

jane 1 nooit

nooit

nooit

helvetia in miljoenen huizen

jane 1 nooit

helvetia waarom luister je toch niet naar me als ik je nou toch zeg...

woede-uitbarsting

geeft een klap op de bank

of moet ik mijn geduld verliezen

jane 1 *lachend* dat heb je al verloren

staat op

declameert woedend maar ingehouden ironisch

my horse was frozen like a stone

a long long time ago

frozen near the flowerbed

in the wintrysun

or maybe in the nighttime

or maybe not at all

my horse runs across the fields

on many afternoons

black as dirt and filled with blood

i glimpse him fleeing towards the woods and then not at all

helvetia ik breng je zo je melk

en ik hoop dat dan de opwinding voorbij is voor vandaag

o waarom breng ik melk aan iemand

die er alleen maar op uit is

mijn leven tot een ware hel te maken

jane 1 ja

waarom waarom waarom

wat een afschuwelijk raadsel

helvetia jij houdt ervan

te doen alsof alles een raadsel is

jij denkt dat dat intellectualistisch is

maar er is geen raadsel

ik kom gewoon onze afspraak na

jane 1 o afspraken

afspraken

afspraken

helvetia wil je me laten uitpraten

jij opgewonden ding

ik probeer je uit te leggen dat ik me gedraag zoals ik geconditioneerd ben

jane 1 typecasting

helvetia toevallig ben ik tevreden met de rol die ik moet spelen

en hemel noch aarde

zal daarin verandering brengen

jouw geëxalteerde emoties

kunnen mij totaal niet raken

zo

tijd voor de melk

helvetia staat op

jane 1 houdt haar tegen

helvetia slaat haar

jane 1 loopt terug naar de bank

helvetia declameert geëmotioneerd

i dreamed i climbed upon a cliff

my sister's hand in mine

then searched the valley for my house

but only sunny fields could see
and the church spire shining

i searched until my heart was cold
but only sunny fields could see
and the church spire shining

a girl ran down the mountainside
with bluebells in her hat

i asked the valley for her name
but only wind and rain could hear
and the church spire/bell tolling

i asked until my lips were cold
but wakened not yet knowing

if the name she bore was my sister's name or if it was my own

jane

jane 1 wat is er

helvetia ga maar als je weg wilt

jane 1 nee, zover is het nog niet

en zover komt het ook niet...

helvetia komt weer naast haar zitten

vandaag

het is weer avond

de dag is voorbij

godzijdank

helvetia ik weet

dat ik een afgrijselijke ziekte zou krijgen

en zou sterven

als ik zou denken

dat ik niet goed zou leven

jane 1 slaat arm om haar heen

trekt haar hoofd op haar schouder

jane 1 je leeft goed lieverd

denk er maar niet aan

nou

zullen we dan nu die melk maar doen

helvetia ik ben zo blij dat het avond is

ik ben emotioneel uitgeput

jane 2 is onder de bank uitgekomen

staat achter jane 1

legt haar hand op de andere schouder van jane 1

jane 1 pakt haar hand

lacht

jane 1 *tegen publiek*

helvetia is erg intelligent

maar erg jaloers

ik denk vaak aan helvetia

ik denk al zeven jaar aan helvetia

jane 1 en jane 2 lopen weg naar de spaghettistoel

gaan bij elkaar op schoot zitten

helvetia nu overkomt het me

maar het mooie van mij is

dat ik nooit verder dan één stap

van de wanhoop verwijderd ben

ik ben een van de weinige mensen

die een daad van geweld

met alle rust zou kunnen plegen

jane 1 daden van geweld worden altijd

met alle rust gepleegd

jane 2 staat op

gaat voor het publiek staan

jane 2 drinkt vier borrels

zo

ik heb minstens vier borrels nodig

om me een beetje op mijn gemak te voelen

repent your sins

the day of judgement is here

wijst op iemand uit het publiek

zingt

your teeth being like panokeys

kreunt 0, oeo

ik haat mijn eigen stem

ik haat boeken, liften, reizen, tunnels,

slangen en uitzichten op bergen

geef mij maar een weiland met koeien

voor mij geen woeste hoogten

en bulderende zeeën

ik zeg altijd: bedankt voor het uitzicht

het was verschrikkelijk

borreluur

ik ben er moe van lief te hebben

en lief gevonden te worden

ik heb zelfs geen honger

wijst naar de andere janes

let maar niet op hen

dat zijn mijn vrienden die zitten in bad

ze gaan zo weer weg

toen ik achttien was heeft mijn moeder mij naar de toneelschool gestuurd
ik werd er ook heel snel weer afgestuurd
ik was niet gemotiveerd genoeg
ik had wel talent
mijn moeder vond ook altijd
dat ik me zo slecht kleepte
dus nam ze me mee naar henri bendell
kleden kopen
we kwamen terug
met drie zwart fluwelen jurkjes
twee paar handschoenen
een hoedje met een voile
en een veel te grote b.h.
ja
ik zag er toen nog niet zo leuk uit
als ik er nu uitzie
ik heb alles in een vuilniszak gepropt
ben teruggegaan naar henri bendell
al die trappen opgesjowd
met die zak
want ik durfde natuurlijk de lift niet te nemen ik zie die dame achter de
toonbank staan
loop er naartoe
stort die zak uit
verkeerde zak: vuilnis
...
plaats me niet op een voetstuk
ik zal je vertellen hoe ik echt ben
ik ben niks en ik kan niks

het liefst was ik een religieus leider geworden maar dat ben ik natuurlijk niet
geworden because i have a sensual side too

i am lusty

not sexy

sex is all in the mind

ik heb nooit affaires met andere mannen

ik wil paul niet kwetsen

vind je me aardig

ik hoop dat je me aardig vindt

zingt

love me or leave me

don't let me be lonely

you won't believe me

but i love you only

pijn, pijn is het stenen beeld

achter zachte ogen

het hartverscheurend omhulsel

van niet geliefd te zijn

0, ik ben zo treurig

treurig

omdat ik nooit moed heb

treurig

omdat mijn angst blijft

dichter bij de zon

en verder van het hart

ik denk dat mijn einde nadert

zingt

0 i'm sad for never knowing courage

and i'm sad for the stilling of fear

closer to the sun now

and farther from the heart

i think that my end must be near
muziek van paul

jane 2 gaat bij de tafel zitten

zet de tape aan met de tekst van de laatste pagina uit two serious ladies

geeft de andere twee het boek

trekt het paul-colbert aan

jane 1 two serious ladies

wat vinden jullie er van

paul

paul geweldig

fantastisch

jane 1 helvetia

helvetia prachtig

schitterend

jane 1 staat op

kijkt beiden aan

jane 1 het is niet goed hè

paul het is slordig

de interpunctie deugt niet

jane 1 ze geven toch geen boek uit

vanwege de perfecte interpunctie

zeikerd

helvetia ik vind het te lesbisch

jane 1 schiet in de lach

jane 1 jij

jane 1 o ja paul er is nog post voor je gekomen

ze loopt naar de tafel

pakt een stapel brieven

leest de afzenders voor

allemaal beroemde mensen

die paul ooit gekend heeft

en / of nogsteeds kent

gertrude stein

jean paul sartre

tennessee williams

kathrine hepburn

jean cocteau

alice b. toklas

christopher isherwood

ha die is voor mij

een brief van mijn moeder

leest voor

jane engel

heb net je boek two serious ladies uitgelezen ben niet erg trots op mijn

kleine meisje

nou ja, volgende keer beter

je moeder

jane 1 *gaat verder met de rest van de brieven*

man ray

salvador dali

truman capote

peggy guggenheim

gore vidal

djuna barnes

visconti

nog een brief voor mij

leest voor

geachte mevrouw bowles
heeft u uw boek two serious ladies
zelf ooit serieus genomen
het barst van de taalfouten
ik vind u een slecht schrijfster

jane 1 komt niet uit de naam

ana ies
anana
ana is nin
ananas nin
ken ik niet

leest snel verder

francis bacon
john cage
martha graham
marlon brando
orson welles
benjamin britten
ha, een kaart
een kaart van...
doesburg
wie is doesburg
paul theo doesburg
helvetia theo ván doesburg

paul goedemorgen meneer
helvetia goedemorgen
verkoopt u ook aambeien

paul aambeienstruiken op stokken

zeker zeker zeker

het is goed weer overigens

helvetia ik heb weinig verstand van de maan weet u

paul maar men pleegt toch van u te zeggen

dat 's avonds wanneer de tortelduiven

zich in de braambeziestruiken te slapen leggen

u de maan ophangt

helvetia ach mens

dat is de blikken braadpan van aluminium waar de zon in schijnt

paul zo vanwaar komt u dan

helvetia ik

van het eiland brancusi

paul ach zo

dat moet wel samenhangen met de uitvinding van de kunsteieren

men zoekt toch tegenwoordig naar een middel

om kunsteieren evenals aambeien op stokken te zetten

van brancusi

ik kom uit chirico

helvetia chirico

maar dan zijn wij nog familie van elkaar

*paul en helvetia maken vreemde surrealistische herkenningbewegingen naar
elkaar*

met armen en oren

jane 1 heeft dit verhaal van van doesburg

met verbazing gade gelagen

loopt naar haar spaghettistoel

en steekt haar been door die stoel

jane 1 ik heb geen enkel goed surrealistisch idee

ploft neer

been nog steeds door stoel

helvetia gaat bij jane 1 staan

raakt haar aan

jane 1 blijf van me af

helvetia laat me met rust

jane 1 loopt maar de bank

gaat liggen

helvetia gaat op haar stoel zitten

wordt daar weer jane 3

paul dichters hebben oren

maar de wereld van de klank is verwaarloosd chaotisch

barbaars

van binnen wacht ik op het ontsnappen

naar ergens anders

natuurlijk

men wil altijd ontsnappen naar ergens anders als men geen reden heeft

ergens te zijn

zelfs in je slaap is het niet anders

altijd dezelfde kooi om je heen

waar is mijn paspoort

kijkt argwanend naar jane 1 en 3

schreeuwt waar is mijn paspoort

jane 1 en 3 pakken allebei pauls paspoort

uit hun zak

jane 1 en jane 3 een fractie na elkaar

je weet toch

dat ik niet wil

dat je naar marokko gaat

ik keek naar die foto en dacht:

dat ben ik

paul pakt de paspoorten

paul jezus jane

wat zijn jullie kinderachtig

ik ga naar marokko

loopt naar achteren

trekt het paul-colbertje uit

jane 1 ik wachtte

waar het water viel

ik wachtte een tijdje

jane 3 loopt naar haar toe

steekt een sigaret op

jane 3 maar er viel geen water

jane 3 drinkt

jane 3 gin is het beste middel

om de zenuwen te kalmeren

en de scherpe kantjes van het leven

wat te verzachten

mijn werk ging heel goed

afgelopen week

maar nu is alles weer naar de knoppen

niet vanwege het leven

maar ik ben weer aan een mannelijk personage toegekomen

het moet echt worden

anders kan ik niet schrijven

dus zelfmoord

of een ander leven

jane 1 loopt naar haar toe

pakt de sigaret af

jane 3 steekt een nieuwe sigaret op

jane 1 ik denk niet dat ik zelfmoord zou plegen ik zou de moed niet hebben

bovendien

iedereen zou in de war raken

nee, ik moet kiezen

echtgenote of schrijfster

jane 2 komt er ook bij staan

pakt de sigaret af van jane 1

jane 1 pakt die van jane 3 weer

jane 2 een soort van kafka-situatie

soms werk ik de hele dag

ik denk veel

over van alles

als ik in een impasse zit

of een moeilijke gedachte heb...

jane 1 dan laat ik me wel eens verleiden

om de rest van de dag aan de liefde te denken er zijn van die dagen

waarop ik vergeet waarom ik hier ben

jane 3 loopt naar de bank

gaat zitten

jane 3 ga ik naar marokko

of blijf ik hier

jane 2 gaat naast haar zitten

jane 2 ik weet niet wat ik wil

jane 1 gaat naast jane 2 zitten

jane 1 paul wil dat ik kom

hij wil met me de woestijn in

maar ja

wat ik wil mag niet afhankelijk zijn

van wat paul wil

jane 2 ik moet zelf weten wat ik wil

jane 1 toch wil ik weten wat paul wil

maar dan wil hij natuurlijk weer weten

wat ik wil

jane 3 maar dat moet hij mij niet vragen

hij weet dat ik dat nooit weet

wil hij me martelen ofzo

de drie janes kijken naar de grond

hand onder de kin

jane 2 ik moet weten wat ik wil

iedereen weet altijd wat hij wil

ik wil zeker niet de woestijn in met een bus misschien met een taxi

als die daar zijn

jane 1 als ik ga

als ik het doe

moet ik wel alles opgeven waar ik van hou zoals mooie hotels

lekkere wijn

ik denk niet dat ik dat wil

jane 3 als ik het wist

zou ik niet zijn

zoals ik ben

jane 2 ik hoop in godsnaam

dat ik nog een vrouw kan vinden

zodat ik 's nachts niet alleen ben

ze kijken alle drie het publiek in

jane 3 ik denk dat ik wel wil gaan

maar...

*ze gaan alle drie terugzitten tegen de leuning
zuchten*

kijken naar publiek

jane 1 ach jesus

een schip dat de haven verlaat

is toch altijd prachtig om naar te kijken

jane 1 zamelt sigaretten in

loopt naar het tafeltje

drukt de sigaretten tegelijkertijd uit

gaat zitten

zet tape op met dansmuziek

jane 2 en jane 3 gaan dansen

jane 1 zet twee kleine palmboompjes op tafel

opent een doosje waarin een marokkaanse tempel

jane 1 marokko

ik hou er van

zoveel blauw om me heen te hebben

zelfs in het wit zit blauw

het blauw van de casbah

exotisch

maar toch op de een of andere manier vertrouwd

alsof ik er al jaren van gedroomd heb

kijkt naar de dansers

het leven hier tussen de vrouwen

lijkt op dat van mijn moeder en haar zusters schreeuwen, schelden, kijven,

cynische grappen

het is een leuk land

vrouwen in en uit

een double entendre
voor het eerst
dat ik van een uitzicht kan genieten
mij krijg je hier niet meer vandaan

marokkaanse muziek

jane 2 pakt een zwart vest voor jane 3

jane 3 wordt cherifa

jane 2 in het paul-colbert

paul tegen jane 1

ik wil je wat laten zien jane
een prachtige wilde vrouw
ze verkoopt graan op de markt
is gekleed als een plattelandsvrouw
heeft een roodwit gestreepte deken om
een grote hoed op
prachtig glanzend zwart haar
tatouages op neus en kin
een wilde rauwe lach
ze is heel bijzonder
strict like a man

paul loopt naar jane 1

echt jane je moet haar ontmoeten

jane 1 altijd als ik dacht

aan een vrouw die wild werd
heb ik me haar met zwart haar voorgesteld
cherifa doet een zwart vest om haar hoofd
paul draait jane 1's hoofd richting cherifa
cherifa doet het vest weer van haar hoofd

paul gaat bij de tafel zitten

cherifa *strengelt haar vingers ineem tot een stekelvarken*

dit is een stekelvarken

ik ben cherifa

jane 1 cherifa

cherifa cherifa

vind je ze lekker

jane 1 ja ik hou wel van stekelvarkens

ik hou van grote maar ook van kleintjes

waarom heb je eigenlijk een stekelvarken bij je

cherifa dat is een cadeau voor mijn tante

waar is je moeder

jane 1 mijn moeder is thuis in haar eigen land

cherifa waarom schrijf je haar niet een brief dat ze hierheen komt

kan je haar mee uit wandelen nemen

de oceaan laten zien

daarna kan ze terug naar haar eigen land

en in haar huis zitten

jane 1 ja misschien

cherifa zou je het leuk vinden

om naar een bruiloft te gaan

jane 1 dat zou ik heel leuk vinden

cherifa zit!

is het hier leuk

jane 1 is hier de bruiloft

cherifa nee hier is geen bruiloft

waarom ga je niet bij je moeder zitten

in haar huis

een hotel kost veel geld

jane 1 in het land waar ik geboren ben

zijn heel veel automobielen
en heel veel vrachtwagens
cherifa is dat waar
jane 1 dat is waar
ik haat vrachtwagens
cherifa vrachtwagens zijn aardig
jane 1 vind jij vrachtwagens leuk
cherifa vrachtwagens zijn aardig
alles is aardig
jane 1 dat is waar
alles is aardig
wijst naar de tatouages
wat heb jij daar
cherifa waar
jane 1 loopt naar cherifa toe
wijst tatouages aan
jane 1 dat wil ik ook
wanneer breng je dat stekelvarken naar je tante
cherifa het stekelvarken is hier
hou jij van cakejes
jane 1 ja
cherifa ik ook
koop wat cakejes voor me
gaat heel dicht bij jane 1 staan
jane 1 zie ik je dan morgen weer
cherifa ik zal je morgen weerzien
als allah dat wil
pas op hoor
ik ben zo scherp als een mes
maakt een handbeweging
alsof ze haar keel doorsnijdt

om vier uur bij de brug
cherifa gaat achter zitten
jane 1 lacht
doet de beweging van *cherifa na*

jane 1 loopt naar voren
probeert met haar handen een brug te maken
zoiets als het stekelvarken

jane 1 *tegen paul*

hoe wordt een brug precies gebouwd

paul hoezo

jane 1 ik moet weten hoe een brug in elkaar zit

anders kan ik er niet over schrijven

paul waarom maak je het jezelf zo moeilijk

een brug is een brug

jane 1 voor mij niet

ik moet het voor me zien

tot in de details

paul waarom schrijf je niet gewoon

ze loopt over een brug

doet dit

doet dat

jane 1 nee dat is jouw manier

niet de mijne

ik moet het op mijn eigen manier doen

paul hoe is die dan

jane 1 *gaat bij paul op schoot zitten*

veel gecompliceerder

paul jane begin nou eenvoudig

en bewaar die moeilijke dingen voor later

dat is echt veel gemakkelijker

jane 1 ja dat weet ik

dat kan jij

jij kan alles

dat kan ik niet

jij bent meteen een soort van sartre

of dostojevski

jij hebt meer succes met een paar korte verhalen

dan ik met een hele roman

ik maak toch nooit carrière

paul camp cataract is toch heel goed ontvangen

jane 1 zonder jouw hulp

was het nooit wat geworden

paul onzin

iedereen vindt het geweldig

jane 1 ja iedereen

maar ik zou willen

dat jij het ook een beetje leuk vond

paul in het begin vond ik het

een beetje vreemd

mysterieus

ik begreep het niet helemaal

maar het is goed

het is echt heel goed

jane 1 ja echt

het is het beste dat ik ooit geschreven heb

paul wat vind je van mijn nieuwe boek

jane 1 leuk broekje

paul boek

sheltering sky

jane 1 o boek

goed

alleen het eind maakt me zo treurig

kit dat ben ik hè

paul ik heb bepaalde aspecten

van jouw karakter gebruikt

maar op het moment dat kit de woestijn in gaat

is ze helemaal jane-af

dan is ze voor honderd procent kit

jane 1 maar ik vind het zo vreselijk

dat je over jezelf schrijft

dat je dood gaat

paul kom op jane

het is fictie

jane 1 het is geen fictie

het is een voorspelling

waarom gebruik je anders een motto van kafka je bent onderweg

en op een bepaald punt

is er geen weg meer terug

en juist dat punt

dat punt moet je zien te bereiken

paul het is geen voorspelling

onzin

jane 1 ja onzin

staat op

drinkt gin

loopt woedend weg

laten we maar gaan

laten we die woestijn van jou maar in gaan

paul dat zeg je altijd als je gedronken hebt

jane 1 dan ben ik niet meer bang

aangeschoten

uitdagend denk je dat ik zou moeten gaan

paul waarheen

jane 1 naar de woestijn

om in een oase te gaan wonen

misschien zou ik dat wel moeten doen

omdat ik je vrouw ben

paul je moet doen

wat je werkelijk wilt

jane 1 o wat ik werkelijk wil

als jij gelukkig zou zijn in een woestijn

dan zou ik dat misschien wel werkelijk willen

paul hoe bedoel je

jane 1 ik bedoel

dat als jij gelukkig zou zijn

in een woestijn

een oase

zou ik ook gelukkig zijn

in een oase

vrouwen houden er van

hun mannen gelukkig te maken

dat is echt zo

ja

los van de vraag

of dat moreel juist is

paul goed

laten we de woestijn in gaan

laten we de westerse beschaving

maar ontvluchten

jane 1 mijn vrienden en ik

geloven niet dat er een manier is

om de westerse beschaving te ontvluchten

paul welke vrienden

jane 1 onze vrienden

onze vrienden

paul die heb je al in tijden niet meer gezien

jane 1 o nee

jane 3 komt dwars door deze scène

zet de muziek op van in the summerhouse

gaat voor één van de figuren zitten

van het achterdoek

jane 1 en 2 imiteren een pose

van twee andere figuren

niemand spreekt

slechts muziek

dan loopt jane 2 weg

zet de muziek uit

jane 2 het lukt niet

steekt een sigaret op

jane 1 *tegen publiek* het lukt niet

je moet alles zo duidelijk maken

alles moet er dik bovenop liggen

je kunt niets alleen maar aangeven

allemaal dingen waar ik niet van hou

toneel is zo plat als een dubbeltje

en ik heb een gat in mijn hand

jane 3

een toneelstuk dat gaat over een paar
op hol geslagen idiote vrouwen

detroit news

de vrouwen zijn neurotisch, ontspoord
alle hoofdpersonages vertonen sporen van gekte of zijn mentaal helemaal
niet in orde
de dochter is psychotisch
de moeder is onmenselijk ambitieus en oppervlakkig
het stuk is pointless en morbide
het veroorzaakt een gevoel van afkeer en angst

new york times

lieve jane
in the summerhouse is het meest originele toneelstuk dat ik ooit heb
gelezen
het is één van die zeldzame stukken
die niet getest worden door het theater maar waardoor het theater zelf
getest wordt

tennessee williams

jane 2 *kwaad*

ik vind het dus niks
drukt de sigaret uit
een stuk schrijven
voor een kliek van vijfhonderd vrienden
en aanhang
als schrijfster moet je toch minstens in staat zijn meer mensen te bereiken

jane 2 *drinkt*

lacht

denkt aan cherifa

één nacht:

een tandenborstel of sleutelring

twee nachten:

een paar sokken

een week:

een pyjama

een maand:

een heel schaap

ik hou van cherifa

zij niet van mij

hoe kan ze ook

een schrijfster

een kreupele joodse meid

cherifa tegen jane 2

doet een imitatie van jane en haar omgeving

jane

janie kijk

ik ben de mensen in het hotel

gaat uitgezakt op de bank hangen

hi janie

waar ga je naar toe

staat op

doet jane na

ik ga naar een moslimhuis

op bezoek bij mijn moslimvrienden

cherifa en haar familie

ik zal in een moslimkamer zitten

moslimvoedsel eten

en in een moslimbed slapen

hangt weer op de bank

janie

janie

wanneer kom je terug bij ons in het hotel

en in je eigen kamer slapen

doet jane weer na

over drie dagen zal ik weer terugkomen

zal ik weer nazareens voedsel eten

in een nazareens bed slapen

en bij jullie in een nazareense kamer zitten

gaat vlakbij jane 2 staan

kijkt haar doordringend aan

de helft van de week

breng ik door met moslimvrienden

en de andere helft van de week

met nazareners

jane 2 voor zich uit

ik had een oosterse vrouw moeten zijn

geboren in een westerse wereld

ik haat mezelf om mijn afhankelijkheid

kom bij me wonen

voorgoed

cherifa gaat aan de voeten van jane 2 zitten

de mensen zullen zeggen dat ik een hoer ben als ik met een nazareense ga

wonen

als ik bij je woon moet ik voor je werken

dan moet je mij betalen

jane 2 goed

kom dan bij me werken als huishoudster

cherifa ik ben een heilige

ik ben beter dan jij

bovendien heb ik mijn papieren
om te bewijzen dat ik nog maagd ben
ik regel de hele huishouding
geld, personeel en eten
geen vies nazareens voedsel meer
varkensvlees
varkenssoep
varkenstaart
varkenskoffie
een compleet varkenshuis
jane 2 hoofd van de huishouding
en een salaris
cherifa en gouden tanden voor mijn zuster
en tennislessen
en een sleutelring
jane 2 een sleutelring
en een olifantspotenstoeltje
cherifa aait jane 2
kijkt haar smekend aan
jane 2 en gouden tanden voor je zuster

jane 1 loopt naar jane 2
doet alsof ze haar wil zoenen
geeft haar op het laatste moment een brief
jane 1 jane
brief van je moeder
jane 2 pakt de brief
laat de brief meteen vallen
jane 2 oi

zoent jane 1

jane

brief van je moeder

jane 3 pakt de brief

geeft de brief aan jane 2

jane 1 gaat zitten bij het tafeltje

jane 2 pakt de brief

gaat met de brief langs jane 1

jane 2 jane

brief van je moeder

jane 1 grijpt mis

jane 2 trekt het paul-colbert aan

paul tegen jane 3 jane

brief van je moeder

jane 3 neemt paul in de houdgreep

en kan zo uiteindelijk de brief bemachtigen

jane 3 maakt de brief open

er valt een foto uit

die paul oppakt

jane 3 leest de brief

moeder

jane, engel

donderdag j.l. ben ik naar de dokter geweest voor de jaarlijkse controle

hij vertelde me

dat de lichaamsbalans

voornamelijk geconcentreerd is

in de oren

dus engel

laat alsjeblieft je oren uitspuiten

heb jij nog steeds die roze pillen

voor je hoge bloeddruk

denk eraan

dat ze niet samengaan met alcohol
wind je iedere dag de klok op
besteed een deel van je tijd
aan het schrijven
achteraf zul je er zo blij om zijn
de bijgesloten foto is uit harpers bazaar
jane 3 probeert de foto van paul af te pakken
mis

paul af

en heeft me erg veel plezier gedaan
zorg er wel voor
dat je er een beetje netjes uitziet
voor paul
want hij houdt zoveel van je
maar niemand kan zoveel van je houden als ik
engel
maak een beetje plezier in je leven
je moeder
p.s. moet er knoflookpoeder in de slasaus
jane 3 verfrommelt de brief
gaat moedeloos op bank zitten

paul komt binnen met een klein pakje

paul dit vond ik in je keuken
weet je wat dit is
weet je wat er in zit
zwarte magie
iemand wil je in haar macht krijgen
jane 3 cherifa

ze dreigt regelmatig dat ze me zal vermoorden maakt deel uit van haar
oosterse charme

ach paul

ik ben toch zo onverwoestbaar

als een gepantserde tank

paul jezus jane

cherifa is gevaarlijk

achmed jaeoubi zegt dat ze een heks is

jane 3 ach... med jacoubi

achmed jacoubi is zelf een creep

waar zijn ogen moeten zitten

heeft hij twee gaten

hij is volstrekt onbetrouwbaar

je bent jaloers

jane 3 ik ben niet jaloers

ik hou er alleen niet van dat zijn naam voortdurend aan de jouwe gekoppeld
wordt

je woont met hem

je reist met hem

je maakt van hem een kunstenaar

zoals je ooit van mij geprobeerd hebt

een schrijfster te maken

hij wil tussen jou en mij instaan

ons uit elkaar drijven

twee werelden:

die van de mannen en

die van de vrouwen

stilte

paul hoe gaat het met je werk

jane 3 dat moet je me niet vragen

daar zouden we het niet meer over hebben

paul je schrijft niet

jane 3 nee

paul lees je

jane 3 ja

mijn eigen werk

voordat ik het weggooi

jane 3 pakt een stapel blaadjes van tafel

gooit ze in de lucht

gaat terugzitten op de bank

jane 2 laat het paul-colbert vallen

zucht

jane 2 het lukt niet meer

ik kan niet meer denken zoals vroeger

ik kan het niet meer overbrengen

ik heb niets gezegd

ik heb hélemaal niets gezegd

where are my roots

jane 3 where are my roots

tegen publiek do you like me

jane 2 *gaat naast haar zitten*

tegen publiek do you like me

jane 1 *gaat naast de andere janes zitten*

tegen publiek do you like me

if you like me

please kill me

jane 3 het is alsof mijn geest

tegen de muren van mijn hoofd bonkt

jane 1 ik zie niets meer
de enige verademing is het uitzicht op zee
ik hou van tanger
ik kan zo niet langer

jane 2 mijn hand
ik kan niet meer
ik weet het
wacht...

ja
nee

jane 3 het is alsof ieder woord
moet worden uitgehakt
in...
'paraplu'
nee
het is alsof ieder woord in graniet
ja graniet
moet worden uitgehakt

jane 1 ze noemen het aphasie
ik weet niet eens
hoe je dat woord moet spellen

jane 3 ik ben niet gek
alleen angst kan me gek maken

jane 2 waar ben ik
ik wil hier niet zijn
*ze kijken het publiek in
handen onder de kin
muziek van paul bowles*

Jane ging in première op 6 oktober 1983 in De Toneelschuur van Haarlem

jane 1   Martin van Veldhuizen

moeder

mrs copperfield

jane 2   Carla Mulder

leraar

paul

mr copperfield

jane 3   Marijke Beversluis

helvetia

cherifa

Eindregie: Mirjam Koen

Dekor en affiche: Marc Warning

Dramaturgie: Nan van Houte

Muziek: Paul Bowles

Een productie van Theater Netwerk Nederland,
met steun van De Toneelschuur en Studio's Onafhankelijk Toneel.

Matin van Veldhuizen (1948) werkt als schrijver, bewerker, vertaler en regisseur. Gender en literatuur vormen de voornaamste inspiratiebronnen in haar werk (o.a. het leven en werk

van: Jane Bowles, Anna Blaman, Dorothy Parker, Virginia Woolf, Agota Krystof, Christa Wolf).

Van 1992 tot 2001 was ze samen met Marlies Heuer artistiek leider van toneelgroep Carrousel, waar ze behalve eigen werk ook veel repertoire enceneerde (o.a. Ibsen, Shaw, Wilde, Williams). Van 2001 tot 2005 creëerde ze Atelier Delphine, een ontmoetingsplek voor vrouwelijke kunstenaars uit verschillende kunstdisciplines.

Van Veldhuizen werkt als free lance schrijver en regisseur, geeft les en is adviseur. Momenteel werkt ze aan een toneelstuk over de Sitwells. Haar toneelstuk *Eten*, een komedie over drie zussen met eetproblemen, is vertaald in o.a. het Engels, Spaans en Chinees en wordt wereldwijd gespeeld.

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl/matin_van_veldhuizen

Toneelwerk

De Kreukel Dialogen - 2009

De Brontës - 2009

Aletta Jacobs - i.s.m. Maureen Teeuwen - 2004

Nora's Terugkeer - 2003

In de greep van het kwaad - naar *The Turn of the Screw* van Henry James - 1998

Ping en Pong spelen ping-pong - 1999

Woolf en Bell - 1997

Dag en nacht - 1996

The Carpenters - 1995

- Het portret van Dorian Gray* - naar *The Picture of Dorian Gray* van Oscar Wilde - 1995
- Geheim is geheim of het wonder van Bernadette* - 1994
- Het grijze uur* - naar *l'Heure grise* van Agota Kristof - 1992
- Eten* - 1991
- Een kwestie van Twee* - naar *Silent Twins* van Marjorie Wallace - 1990
- Wederopbouw, onze ouders* - 1989
- Leven van een Lady* - 1989
- Vier Zusters* - i.s.m. Moniek Merckx - 1988
- Dorothy Parker: you might as well live* - 1987
- Duitse Letters of Ontmoeting aan de Rijn* - naar *Kein Ort Nirgends* van Christa Wolf - 1986
- Affaire B* - naar *Eenzaam avontuur* van Anna Blaman - 1985
- Vogel zonder veren* - 1984
- Paradox on Earth* - 1984
- Jane* - 1983
- Andy Warhol* - i.s.m. Gerrit Timmers - 1978

Deze tekst is uitgegeven in de serie *Sleutelteksten*.

Sleutelteksten: In 2013 worden met steun van het Fonds Podiumkunsten bij De Nieuwe Toneelbibliotheek vijftientig Nederlandse toneelteksten uitgegeven, geschreven in de periode tussen 1970-2000, die van belang zijn geweest voor het Nederlands toneel.

De Nieuwe Toneelbibliotheek geeft sinds 2009 toneelteksten en vertalingen uit van Vlaamse en Nederlandse hand. De bibliotheek groeit gestaag. De zakboekjes zijn te koop op de website, in boekwinkels, in theaters en uit een boekjesautomaat, maar goedkoper nog via een *abonnement*.

Een abonnement is te bestellen op:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl